

1. GODSDIENST / NIET-CONFESSIONELE ZEDENLEER: dialoog en rollenspel over weerbaarheid tegen roken

VAKOVERSCHRIJDEND

DOELGROEP

1^e graad ASO, 2^e jaar (14j)

DOEL

- Op een beleefde manier ongenoegens leren uiten in verschillende situaties waarbij rokers storen.
- Verschillende mogelijke oplossingen aanreiken in de situaties.
- Weerbaar opstellen tegen de druk van de groep.

WERKVORM

Dialoog, rollenspel

TIJDSDUUR

1 lesuur

BESCHRIJVING WERKWIJZE

Kies een situatie en schrijf aan de hand van deze situatie een dialoog uit.

Situatie 1

- In een restaurant zit je rustig te eten. Aan tafel naast je steekt iemand een sigaret/sigaar op. De rook komt steeds in je gezicht. Hoe ga je reageren?

Situatie 2

- In een bushalte steekt iemand een sigaret op en je wilt hem erop wijzen dat je daar niet tegen kan. Hoe ga je vriendelijk meedelen dat je liever hebt dat hij buiten gaat staan?

Situatie 3

- Je gaat samen met de klas op uitstap en tijdens de middag krijg je een uurtje vrij. Een paar leerlingen gaan achter een hoekje staan en steken een sigaret op. Je wilt je aansluiten bij de groep. Ze bekijken je raar als ze je een sigaret aanbieden en je weigert. Ze beginnen lastig te doen en allerlei redenen aan te halen om je te doen roken. Hoe ga je hierop reageren?

BRONVERMELDING

Mater Dei-Instituut, Luchtvaartlaan 70 1150 Brussel

2. GODSDIENST / NIET-CONFESSIONELE ZEDENLEER: roken in de verschillende geloofsovertuigingen

VAKOVERSCHRIJDEND

De leerlingen leren naar elkaar luisteren en praten niet onder elkaar wanneer iemand aan het woord is.
De leerlingen spreken respectvol over de gebruiken bij de verschillende geloofsovertuigingen.

DOELGROEP

1^e graad ASO, 2^e jaar (14j)

DOEL

Leren hoe men denkt over roken in de verschillende geloofsovertuigingen.

WERKVORM

Brainstorming rond geloof en roken
Groepswork

VOORBEREIDING

Artikel 1: Islam veroordeelt tabaksgebruik
Artikel 2: Rabbijnen willen roken verbieden
Artikel 3: Niet-rokers betere kans op de hemel," volgens de paus"
Artikel 4: Roken is doodzonde, volgens kerkartsen

TIJDSDUUR

1 lesuur

BESCHRIJVING_WERKWIJZE

De leerlingen mogen op bord komen schrijven wat hen te binnen valt (slagzinnen, woorden, vragen,...) rond het thema.

Geloof
en
roken

Dit blijft gedurende de hele les op het bord staan, zodanig dat het een leidraad kan vormen bij het bespreken van de artikels.

Artikel 1: Islam veroordeelt tabaksgebruik

DUBAI, Verenigde Arabische Emiraten (AP) - Roken is niet alleen slecht voor de gezondheid, ook "onislamitisch" volgens geestelijken in deze conservatieve Golfstaat.

"In moskeeën door het hele land werd vrijdag aangekondigd dat roken een overtreding is van de Islamitische wetten en mensen werden aangemoedigd te stoppen met de gewoonte", schreef de Khaleej Times.

Met gebruik van door het ministerie van Justitie voorbereide teksten, gebruikten geestelijken citaten uit het heilige boek van de Islam, de Koran, waar gesteld wordt dat alles wat het menselijke leven in gevaar brengt verboden is, volgens de zaterdaguitgave van de krant. In die teksten werd gewaarschuwd dat degenen die weigerden te stoppen met roken riskeerden "uitgesloten te worden van de Islam."

Roken is ook schadelijk voor de nationale economie, zei het ministerie, omdat de regering geld moet uitgeven voor het bestrijden van ziekten die het gevolg zijn van roken, zoals kanker, emfyseem en hartkwalen. De krant beschreef ook een soortgelijke ontwikkeling in de landen van de Golf Samenwerkingsraad (GCC), die in principe overeenkwamen 5 procent van de tabaksaccijns uit te geven aan antirook campagnes. Ismail Akbari, hoofd "Arabische en internationale betrekkingen" bij het ministerie van Gezondheid van Bahrein, vertelde dat het voorstel eerst voorgelegd zal worden aan het GCC-secretariaat voor een studie naar de implementatie, en daarna aan de GCC-leden voor goedkeuring.

In de landen van de GCC bedraagt de belasting op sigaretten tussen de 70 en 100 procent.

Volgens de krant verwachten de Verenigde Arabische Emiraten, een GCC-lid, dit jaar 272 miljoen dirham (\$ 74,5 miljoen) aan tabaksaccijns te innen, en volgend jaar wordt een stijging van dit cijfer tot 303 miljoen dirhams (\$83 miljoen) verwacht.

De olierijke GCC importeert bijna 30 miljard sigaretten per jaar met een waarde van \$800 miljoen. GCC-lid Saudi Arabia importeert ongeveer 47 miljoen sigaretten per dag en is daarmee de op drie na grootste importeur van sigaretten in de wereld.

Volgend jaar wordt verwacht dat de inkomsten uit belastingen op tabakswaaren tot boven de \$1 miljard stijgen; dat is meer dan 8 procent van de voorspelde \$12 miljard aan niet-olie inkomsten en meer dan 20 procent van de totale douane-inkomsten, vertelden functionarissen aan de krant. De andere leden van de GCC, een losse economische en politieke alliantie, zijn Koeweit, Qatar, Oman en Bahrein.

Nederlandse Nietrokersvereniging CAN

Artikel 2: Rabbijnen willen roken verbieden

Een groep orthodoxe rabbijnen in de Verenigde Staten wilt roken in strijd verklaren met de joodse wet. Bij een voorstel, dat de goedkeuring heeft van zowel gematigde als behoudende rabbijnen, wordt roken verboden in synagogen, scholen en andere instellingen die onder beheer staan van rabbijnen, met inbegrip van privé-woningen en bedrijfsruimten.

Ook moeten rabbijnen zelf stoppen met roken, en voorlichting geven over de onwenselijkheid van zowel actief als passief roken.

De rabbijnen achten het al 25 jaar bewezen dat roken beslist een serieus en onvermijdelijk gevaar voor de gezondheid van de gebruiker oplevert, en dat dit in strijd is met het voorschrift van de Thora tegen zelfbeschadiging, een kleine hoeveelheid rook is immers al genoeg om onmiddellijke schade toe te brengen aan hart, bloedvaten en longen.

Verder vinden zij dat onderzoek uit de laatste vijf jaar genoeg bewijs heeft opgeleverd dat niet-rokers die tabaksrook inademen een "wezenlijk en belangrijk risico" lopen om dezelfde ziekten te krijgen als actieve rokers. Dit is eveneens in strijd met de Thora, die het toebrengen van schade aan anderen verbiedt.

Dergelijke schade toebrengen wordt gelijkgesteld met aanranding en als zodanig strafbaar gesteld.

In het verleden werd gebruik gemaakt van een uitwijkclausule, het principe van: "de Heer beschermt de onnozele", dat zegt dat een risicodragende handeling niet verboden kan worden als het risico door de meeste mensen voor lief genomen wordt.

Maar de rabbijnen stellen dat dit principe hier niet van toepassing is, ten eerste omdat er geen sprake van risico is maar van onvermijdelijk, onmiddellijk gevaar, en ten tweede omdat roken niet meer door een meerderheid aanvaard wordt: veel mensen stoppen met roken, of zien af van beginnen met de gewoonte.

Het rapport concludeert dat om roken uit te roeien binnen de orthodoxe gemeenschap verdere acties absoluut nodig zijn. Het vermijden van schade door actief en passief roken wordt niet alleen gezien als de verantwoordelijkheid van het individu, maar ook als een taak van de gemeenschap en de rechters.

Toegevoegd werd nog dat de beslissing afhankelijk is van de huidige stand van wetenschappelijk onderzoek, en dat het geleerden in het verleden niet kwalijk genomen kan worden dat zij zelf gingen roken en geen reden zagen tot het instellen van een verbod.

Bron

ASH USA, <http://ash.org/dec99/12-09-99-5.html>

Artikel 3: "Niet rokers betere kans op de hemel", volgens de paus

Het Vaticaan is zich gaan mengen in het verhitte debat over roken, door te suggereren dat degenen die ermee stoppen een betere kans hebben om naar de hemel te gaan.

Het niet-roken gebod, opgenomen in de nieuwe lijst van "aflaten", die juist op tijd voor het nieuwe millennium uitgegeven werd, geldt vooral voor degenen die zich onthouden van roken in voor gemeenschappelijk gebruik bedoelde plaatsen, zoals een kantoor. Functionarissen zeiden verder: "Allen die 'het vlees kastijden' door zich te onthouden van een plezier of een verslaving, zoals roken of drinken, zijn bezig met een boetedoening die helpt hen te reinigen, en voor te bereiden op het hiernamaals."

Stoppen met roken wordt beloond met een "gedeeltelijke aflat", die een "volle aflat" wordt wanneer het samengaat met biecht en boetedoening. De nieuwe regeling zal waarschijnlijk niet met vreugde worden ontvangen in veel gebieden van de rooms katholieke wereld, zoals bijvoorbeeld Latijns-Amerika, waar de meerderheid van de ongeveer een miljard katholieken wonen, en in Italië zelf, waar moderne ideeën van politieke correctheid weinig invloed hebben. Roken is bijna verplicht in Italië.

Er is geen bewijs dat de paus ooit gerookt heeft; zelfs als jongeman in Polen, waar hij veel met leeftijdsgenoten omging, in een toneelvereniging speelde, naar de bioscoop ging, en voetbal speelde, wist hij, volgens Jerzy Kruger, die de paus in zijn jeugd kende, "zulke overtredingen te vermijden." Hij zei ook dat velen uit hun kring rookten, maar dat de toekomstige paus zelfs voorzitter was van de onthoudingsvereniging van de plaatselijke kerk, die ernaar streefde dat jonge mensen zich zouden onthouden van roken en alcohol. Een priester in Rome gaf toe dat hij rookte: "Maar niet in de aanwezigheid van mijn gemeente. Ik probeer het goede voorbeeld te geven." Hij zij dat roken geen echte zonde was, maar dat stoppen "een kastijding is zoals vrijdags geen vlees eten, maar dan pijnlijker." Monseigneur Crescenzo Sepe, hoofd van het Vaticaanse millenniumcomité, zei dat degene die stopten met roken het zo gespaarde geld aan een liefdadigheidsdoel moeten geven. De nieuwe lijst van aflaten, officieel genoemd "Enchiridion Indulgentiarum", is een bijwerking van de richtlijnen vastgelegd door Paus Paulus VI in 1968.

Bron

The Times, 17 september 1999

Artikel 4: Roken is doodzonde, volgens kerkartsen

Roken is doodzonde, volgens kerkartsen; predikanten, ouderlingen en diakens zouden niet moeten roken. Het is een gewoonte die niet in overeenstemming is te brengen met een christelijke levensstijl, zo schrijft het Netwerk Artsen van het Gereformeerd Maatschappelijk Verbond (GMV) in een brief aan de kerkraden.

De artsen pleiten daarin ook voor een rookverbod in en rond kerkgebouwen en tijdens vergaderingen. Ze roepen de kerkraden op binnen de gemeente een gesprek over roken op gang te brengen.

"Het is de hoogste tijd. Immers, roken is dood- en doodzonde!" schrijven de artsen.

De ambtsdragers moeten volgens hen het goede voorbeeld geven door niet te roken of alsnog met hun verslavende gewoonte te breken.

Bron

De Telegraaf, 11 november 1999

Werkwijze:

De leerlingen werken in drie groepen.

De drie groepen maken elk een samenvatting van het artikel dat ze krijgen (artikel 3 en 4 horen samen) en één vertegenwoordiger van de groep komt kort vertellen wat er in de artikels gezegd wordt.

Ze doen dit aan de hand van een grote affiche waarop ze de hoofdpunten hebben samengebracht.

Deze affiches worden naast elkaar opgehangen en nadien besproken in de klas:

- Wat zijn de verschillen en de overeenkomsten?
- Wat is de mate van inmenging door de verschillende geestelijken?
- In welke mate vinden jullie dit gerechtvaardigd?

BRONVERMELDING

Nederlandse Nietrokersvereniging CAN

3. GODSDIENST / NIET-CONFESSIONELE ZEDENLEER: intentieverklaring

VAKOVERSCHRIJDEND

DOELGROEP

1^e graad ASO, 2^e jaar (14j)

DOEL

- Keuzes leren maken.
- Leren motiveren van die keuze

WERKVORM

intentieverklaring

TIJDSDUUR

1 lesuur

BESCHRIJVING WERKWIJZE

Vul de intentieverklaring in, motiveer je keuze en geef eventueel een aantal punten op die je kunnen helpen bij het volhouden van je keuze.

Wat je ook kiest, maak je keuze bekend.

Wees eerlijk en probeer je aan je keuze te houden indien ze positief is!!

Is je keuze negatief? ... Denk dan toch nog twee keer na, wie weet ... ??

Succes!!

BRONVERMELDING

Mater Dei-Instituut, Luchtvaartlaan 70 1150 Brussel

4. ZEDENLEER: stellingenspel

VAKOVERSCHRIJDEND

DOELGROEP

11 tot 14 jaar

WERKVORM

Stellingenspel

DOEL

Jongeren aanzetten om hun mening te uiten en een standpunt in te nemen over roken. Hen doen inzien dat anderen er anders over denken

TIJDSDUUR

30 minuten

BESCHRIJVING WERKWIJZE

1. Vraag de leerlingen zich in te beelden dat op de plaats waar ze zich bevinden een lijn getrokken is, Aan het ene eind van de lijn staat 'Ja', aan het andere eind staat 'Nee'. Waar ze gaan staan op de lijn toont aan wat zij denken over wat bepaalde mensen hebben gezegd over roken en rokers.
2. Kies 4 uitspraken waarvan je denkt dat er verschillende meningen zijn, lees een uitspraak voor en laat ze een plaats op de lijn 'ja of nee' innemen.
3. Laat hen aan één van de medeleerlingen die naast hen staan vragen waarom ze daar staan? Spoor ze aan om goed naar elkaars antwoorden te luisteren; er kunnen leerlingen op dezelfde plaats staan om verschillende redenen.
4. Vraag hen nu om bij iemand van de andere kant van de lijn te gaan staan en laat hen opnieuw hun standpunt uitleggen. Daarna kan je vragen of iemand voor de ganse groep wil zeggen wat hij/zij over de uitspraak denkt.
5. Doe hetzelfde met de andere uitspraken.
6. Op het einde bespreek je met de ganse groep:
Waren er vele uitspraken waarmee ze het allen eens waren?
Waren er uitspraken bij waarover ze dezelfde mening hadden terwijl ze toch aan de andere kant van de lijn stonden?

	“Roken is mijn zaak, daar heb jij niets mee te maken”	
JA		NEE
	“Jongeren beginnen enkel te roken om 'stoer' te doen”	
JA		NEE
	“Ik ken iemand die 74 jaar oud is, rookt als een schoorsteen en kern gezond is, dus zo slecht kan roken niet zijn”	
JA		NEE
	“Het is gemakkelijk om met roken te stoppen”	
JA		NEE
	“Tabaksreclame zou volledig verboden moeten worden”	
JA		NEE
	“Mensen die roken genieten van het roken”	
JA		NEE
	“Als de mensen al de gevaren van het roken zouden kennen, zouden ze onmiddellijk stoppen”	
JA		NEE
	“Sporten is gezond en kan de negatieve effecten van het roken doen verdwijnen”	
JA		NEE